

Ո՞ր տեղում է հայաստանն աշխարհում դեռևս կառավարման արդյունավետությանը

Համաշխարհային բանկն ուսումնասիրություններ է իրականացրել 6 հիմնական ցուցանիշների մասով

Համաշխարհային բանկը երկ հրատարակեց «Պետական կառավարման արդյունավետության ցուցանիշները աշխարհի երկրներում 1996-2006 թթ.» զեկույցը, որն առնչվում է աշխարհի 212 երկրներին եւ «սարածներին»: Ուսումնասիրության մեջ, նկատի ունենալով 6 հիմնական ցուցանիշներ, եզրակացություններ է կատարել վերոնշյալ երկրներում արձանագրված առաջընթացի կամ հետընթացի մասին այդ տարիների ընթացքում:

ՀԲ երեւանյան գրասենյակից մեզ տեղեկացրեցին Հայաստանի արձանագրված ցուցանիշները եւ դրանց համադրությունը միմյանց հետ 2006, 2002 եւ 1998 թթ. ընթացքում: Վերոնշյալ 6 ցուցանիշներից Հայաստանը բարձր վիճակում է 2-ում: 0-ից 100 միավոր գնահատման ցուցանիշով 50-ից բարձր ցուցանիշ ունի օրենսդրության որակի ցուցանիշով՝ 2006 թ.-ին մոտ 60 միավոր: Այստեղ 1998 թ.-ի համեմատ կտրուկ, իսկ 2002 թ.-ի համեմատ որոշ առաջընթաց է գրանցվել: Այս ցուցանիշը ցույց է տալիս, թե որտեղ են իրավական ակտերը նմանատիպ մասնավոր հասկանքի զարգացմանը:

Հաջորդ կառավարության աշխատանքի արդյունավետության ցուցանիշով, որը գնահատում է դեռևս կառավարման ծառայությունների որակը, ծառայողների աշխատանքի որակը եւ նրանց անկախությունը իրավական ճնշումներից, 2006 թ.-ին Հայաստանը նույնպես 50-ից փոքր-ինչ ավելի միավոր ունի, որը զգալիորեն բարձր է 1998 թ.-ի ցուցանիշի համեմատ, բայց փոքր-ինչ զիջում է 2002 թ.-ին:

Քաղաքական կայունության ցուցանիշով մեր երկիրն անցյալ տարի նույնպես զգալի առաջընթաց է արձանագրել 1998 թ.-ի եւ 2002 թ.-ի համեմատ, բայց սրանով հանդերձ, մենք ունենք մոտ 35 միավոր 100-ից: Այսինքն, Հայաստանում աղակալումն անցածն է հակասահմանադրական հեղափոխության հետևանքով արձանագրված անցած տարիներին, բայց դեռ 50 միավորից ցածր հասկանում ենք գնում:

Շահադիսական նյութակներով դեռևս կառավարման օգտագործման տարածվածության կամ կոռուպցիայի դեմ պայքարի ցուցանիշով դարձյալ տասներկու միավոր է: Ունենք առաջընթաց նախորդ

տարիների համեմատ, բայց 100 միավորանոց սանդղակում 35 միավորով ցածր դիրքեր են գրանցում:

Մեկ այլ կարևոր ցուցիչ՝ օրենքի գերակայությունը, վերոնշյալ երեք տարիների ընթացքում հետընթաց է արձանագրել եւ 1998 թ.-ի 40 միավորի փոխարեն այժմ ունի 37 միավոր: Եվ վերջապես զգալի հետընթաց է արձանագրվել բնակչության կարծիքի ազդեցության եւ դեռևս կառավարման մարմինների հաշվետվությունները: Խոսքը երկրի կառավարմանը ազդեցողների մասնակցելու ասիճանի, խոսքի, մամուլի ազատության մասին է, որտեղ 2002 թ.-ին որոշ առաջընթաց ունեցավ 1998 թ.-ի, իսկ 2006 թ.-ին զգալի հետընթաց 2002 թ.-ի նկատմամբ: Մեր միավորն այստեղ 27 է, ինչն ամենացածրն է մնացած բոլոր ցուցանիշների գծով ունեցած միավորներից:

Համաշխարհային բանկի այս ուսումնասիրության մեջ ցուցանիշներ չեն ամփոփում, եւ երկրները չեն դասակարգվում ըստ այդմ: Ուստի հնարավոր չէ ասել, թե Հայաստանը որ տեղն է զբաղեցնում ամփոփված ցուցանիշներով.

ԱՐԱ ՄԱՏԵՏԻՐՈՍՅԱՆ

Economist. Հայաստանում 10 տարի անց 2007-ին՝ «խաղաղության մտախոհիչ զարգացումներով»

Բրիտանական Economist հանդեսի հետազոտական խմբի հրատարակած զեկույցի համաձայն, 2006-ին Հայաստանի սենտուրյունն աճել է ավելի քան 13 տոկոսով, 2007-ին ակնկալվում է 10 տոկոսի աճ: «Ազատությունը» տեղեկացնում է, որ Economist-ի հետազոտական բաժնի «Տնտեսական բում եւ վստահությունը խաղաղությանը» զեկույցը ուսումնասիրել է Արեւելյան Եվրոպայի ու Նախկին Խորհրդային Միության երկրների 2006 թվականի ու 2007-ին ակնկալվող տնտեսական ցուցանիշները:

28 երկրների վերաբերյալ այս զեկույցում բնութագրված է, որ բոլոր այդ երկրների ընդհանուր ցուցանիշներով համախառն ներքին արդյունը 2006 թվականին ընդհանուր առմամբ աճել է արձանագրել ավելի քան 7 տոկոս, որը բարձրագույնն է մնալիս 2007 թվականի առաջին կիսամյակում:

Ուսումնասիրված տարածաշրջաններում օտարերկրյա ներդրումները 2006 թվականին կազմել են 108 միլիարդ դոլար. դա 40 տոկոսով ավելի է, քան 2005 թվականին: 2005-ին օտարերկրյա ներդրումները այս տարածաշրջաններում կազմել են 77 միլիարդ դոլար: Բերված սխալներով՝ տնտեսական ամենաբարձր աճը արձանագրվել է Ար-

բեջանում. 2006 թվականին Արբեջանի տնտեսությունն աճել է 34,5 տոկոսով: Ըստ հետազոտության, 2007-ին Արբեջանի տնտեսական աճը կկազմի 20 տոկոս:

Տնտեսական աճի ցուցանիշներով Հայաստանը երկրորդն է. 2006-ին Հայաստանի տնտեսությունն աճել է ավելի քան 13 տոկոսով, 2007-ին ակնկալվում է 10 տոկոս աճ: Ամենաբարձր տեմպերով զարգացող տարածաշրջանները Հարավային Կովկասն ու Կենտրոնական Ասիան են:

Economist-ի հետազոտական խմբի վերլուծաբանները միաժամանակ նշում են, որ, ի հակադրություն տնտեսական աճի, այս տարածաշրջաններում «խաղաղության մտախոհիչ զարգացումներ կան»՝ «մտախոհության նշաններ Արեւելյան Եվրոպայում, Ռուսաստան-Արեւմուտք վաս հարաբերություններ, եւ ավստրիացիների միտումներ ԱՊՀ երկրներում»:

Առայժմ տնտեսությունը այս խաղաղության իրավիճակից կորուսանք չի կրում, բայց Economist հանդեսի հետազոտական խմբի Արեւելյան Եվրոպայի բաժնի սնտես Լազա Կելիյի խոսքով, «վստահ կա, որ խաղաղության վաս կառավարման ի վերջո կվճարի տնտեսական հաջողություններին»:

Կառավարության ընդունելությունների սանդ ՏՆԲ ծրագրի ավարտը

Միացյալ Թագավորության միջազգային զարգացման նախարարության կողմից ֆինանսավորվող «Հայաստանի հանրային ոլորտի բարեփոխումներ» (ՀՅՈԲ) ծրագրի ավարտի կառավարությանը երեկ կառավարության ընդունելությունների տարածքում Մեծ Բրիտանիայի դեսպան Անթոնի Զանթոնը կազմակերպել էր ընդունելություն: Միջոցառմանը հրավիրված էին ՀՀ կառավարության, տարածքային եւ տեղական ինքնակառավարման մարմինների ղեկավարներ, տեղական եւ միջազգային կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ: 2003 թ. մեկնարկած ՀՅՈԲ ծրագրի արժանավորումը ՀՀ կառավարությունը հետաքննել էր ընդհանուր առմամբ Հայաստանում հանրային ոլորտի կառավարման արդյունավետությունն ու թափանցիկությունը:

Արբեջանը մեղավոր՝ մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանում

Արբեջանի կառավարությունը կատարել է Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի վճիռը եւ 10 հազար եվրո փոխհատուցում է փոխանցել Արբեջանի դեմոկրատական կուսակցության նախագահ Սարգսյանի Զալալյոյլուի հետքի համարին: «Ազերիդես» գործակալության տեղեկացմամբ, Զալալյոյլուն այդ գումարը նախատեսում է ծախսել կուսակցական կարիքների համար: Այս տարածքային եվրոպական դատարանը եւ Զալալյոյլուի՝ 2003 թվականին կալանի ընթացքում նրա նկատմամբ կիրառված խոցանակների դեմ բողոքի այցը: Զալալյոյլուն նշել է, որ եվրոպական դատարանում եւս երկու դիմումներ կան՝ կառավարությանը իր դատազրկմանը լիազորությունները չձանձախելու եւ 2003 թ.-ին իր արտոնի կալանի հետ:

Արբեջանում դադարեցվեց ռուսական OPT-ի վերահեռառձակումը

Ռուսաստանի Առաջին ալիքի ղեկավարությունը պիտոսանք է հայտնել, որ Արբեջանը լույս չորեքշաբթի գիշերը դադարեցրել է հեռուստատեսային հաղորդումների վերահեռառձակումը երկրի տարածքում: Արբեջանական լրատվամիջոցների հաղորդմամբ, այս մասին տեղեկացրել է Առաջին ալիքի միջազգային հաղորդումների սնտես Ալեքսեյ Եֆիմովը: Արբեջանի տարածքում ալիքի հեռարձակումը դադարեցնելու որոշումը ընդունել է հանրապետության հեռուստա եւ ռադիոհաղորդումների ազգային խորհուրդը: Հիշեցնենք, որ ռուսական ալիքների հետ նմանօրինակ խնդիրը հետեւեց Արբեջանի դժգոհությունն արտահայտող նոտաներին, որոնցով Արբեջանական իշխանությունները իրենց բողոքն էին ներկայացնում ռուսական հեռուստատեսությանը դարաբայան հակամարտությանը, նաեւ Նախիջեւանի դատարանի իրականությանը վերաբերող նյութերի առնչությամբ: Ա. Ս.

ՕՊԵՐԱՏԻՎ ՏՎՅՈՒՆԵՐ

Հայրաստանը ձերբակալվեց

Ոստիկանության Նախկին բաժնում անհայտ խաղաղացուց ահազանգ է ստացվել, որ Զասախ գյուղի 11 տարեկան անհայտ մեկուս զոհարարի դիակ կա: Նշված բնակարանում մահճակալի վրա հայտնաբերվել է 1927 թ. ծնվ. Բենիամին Սեդրակյանի դիակը՝ տարբեր մասերում արյունազեղման հետքերով: Նույն բնակարանից բերման է ենթարկվել Բ. Սեդրակյանի որդին՝ 1959 թ. ծնվ., նախկինում դատված Յուրիկ Ա.-ն: Նախախնայությունը դարձրել է, որ հուլիսի 5-ին, կենցաղային հարցերի շուրջ ծագած վիճարկության ժամանակ Յուրիկ Ա.-ն ձեռքով հարվածել է հորը եւ նրա մարմնի տարբեր մասերում դատաբանական վնասվածքներ, որոնց հետեւանով հայրը հուլիսի 10-ին մահացել է: Յուրիկ Ա.-ն ձերբակալված է:

Կրկին սնկային բուժավորում Վանաձորում

Հուլիսի 10-ին, ժամը 16-ին սնկային բուժավորմամբ Վանաձորի քիվ 1 հիվանդանոց է տեղափոխվել Սարի քաղի 7 տարեկան Կարենի, 1949 թ. ծնվ. Նորիկ Ավագյանը: Ժամը 16.40-ին կրկին սնկային բուժավորմամբ նույն հիվանդանոց է տեղափոխվել Երեւանյան խնդուկ 162/2 տարեկան Կարենի, 1983 թ. ծնվ. Սարգիս Ասատրյանը: Ըստ բժիշկների, տուժանքների վիճակը միջին ծանրության է:

ՈՒՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ ԱԶՍԱ

Քյուրքյանն ու Ուզունյանն ընդդեմ Աքսայի

Kyurkjian, et. al, v. AXA, S. A., et. al., Case No: CV 02-01750 and Ouzounian, et. al., v. AXA, S. A., et. al., Case No: CV 05-02596 (Collectively, the «Actions»), in the United States District Court, Central District of California, (the «Court»)

Բոլոր նրանք, ովքեր ԱԶՍԱ-ի մոտ աղախակազմություն ունեցող անձանց ժառանգորդներն են եւ շահագրգռված են հայց ներկայացնել վերոնշյալ դատարանի կառավարությանը, կարող են ԱԶՍԱ-ի աղախակազմության գանկը ուսումնասիրել դիմելով

www.armenianinsurancesettlementAXA.com
ինտերնետային կայքին:

Հայցի դիմումը եւ այն լրացնելու կարգը սրված է անգլերենով եւ հայերենով: Հայցի դիմումը դատարանում փոստով ուղարկել կարգավորման Հիմնադրամի խորհրդին ոչ ուշ քան 2007 թ. հոկտեմբերի 1, հետեւյալ հասցեով՝

**Kurkjian and Ouzounian v. AXA
Settlement Administrator
AXA Settlement Claim Fund
900 Wilshire Blvd, Suit 614
Los Angeles, CA 90017
U.S.A.**

Բոլոր դիմումները, որոնք նշված ժամկետից ուշ քվական կկրեն ծրարների վրա, հաշվի չեն առնվելու:

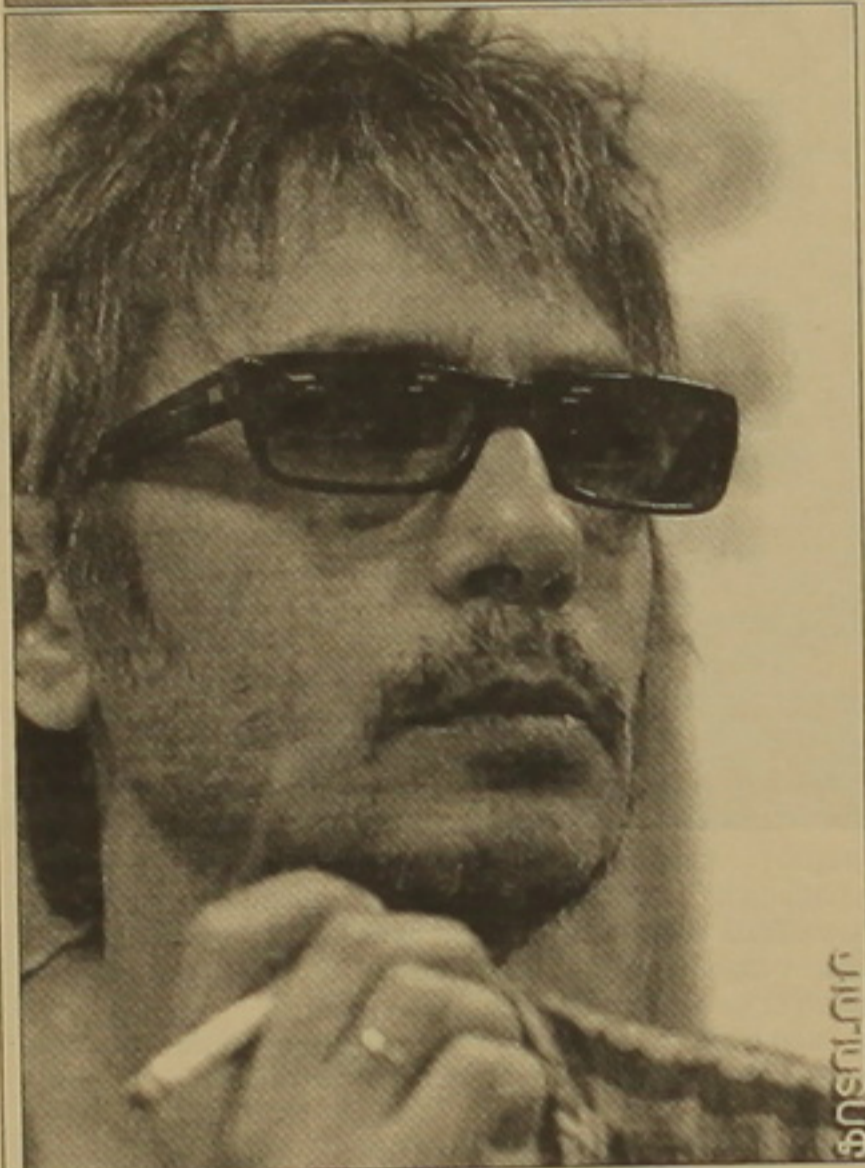

ՕՐ ԵՐՐՈՐԴ

Լեոս Կարաքս

«Կովկասը մոլորակի այն հատվածն է, որն ինձ շատ է գրավում»

«Երբեմն հեռահայաց չեմ դիտում ֆիլմեր: Ես լավ կինոնմանդաս չեմ, որովհետև կարողանում վերլուծել ու գնահատել ֆիլմեր»:

«Առհասարակ ֆիլմերի ավարտը բաց եմ թողնում: Ընդունված կարգի համաձայն իմ «Պոլա X»-ը սարքեր է Մելվիլի վեղից՝ ֆիլմում բացակայում է հեզանմը, որովհետև չեմ սիրում հեզան: Վեղը շարունակ խաղում է մեյուրամի կաղապարի շուրջ, հեզանմի ու մեյուրամի բեռնաշարժումը շատ սուր է»:

«Առաջին երկու ֆիլմերս նկարահանելու ժամանակ ասես ինձ համար հայտնաբերում էի կինոն: Ահա թե ինչու եմ դրան հարուստ ներքին կենսափոփոխություն: Փորձում էի արտահայտել այն ամբողջ սերը, որ զգում էի կինոյի հանդեպ: Դրան սիրող մարդու ֆիլմեր էին, որ դառնալուստում էին աշխարհից, կաղապարի մեջ դնում: Հետո փորձեցի ազատվել այդ կաղապարից, իհարկե դա հաջողակ էր»:

«Երբ ինձ համար հայտնաբերում էի կինոն, դարձապես սեսսում էի ֆիլմեր, դասեր էի տալիս չէի մտածում կինոարտադրողների մասին: Այնուամենայնիվ, երբ մտածում եմ ուսում, չեմ մտածում, թե ով է մերել այն: Դրան հարցեր են, որ գալիս են շատ ավելի ուշ»:

«Ավանդական կինոյի հետևորդ չեմ, ֆիլմեր եմ ստեղծում այն ժամանակ, երբ դրան հասունանում են իմ կյանքում կասարկող փոփոխություններ: Մարդկանց դեմի ճարտի կինոնալիստները վերադարձնելն իմ գործը չէ, մանավանդ որ իմ ֆիլմերը քաղաքային չեն: Թեպետ դրանք բարձր են ժամանակի ու սարձույթի մեջ, օրինակ, «Պոլա X»-ը Երևանում ցուցադրվում է նկարահանելուց ութ ամիս անց, իսկ «Նոր կամրջի սիրահարները»՝ Մ.Ն.հանգվածում ցուցադրվել է ավարտից քսուս ամիս անց»:

«Ֆրանսերենում մի արտահայտություն կա, վստահ եմ, նույնը կա նաև հայերենում՝ Կոյր հողի: Կինոն ինձ համար այդ հողն է: Երբ սասնհիմն գրեցի արձանագրություն անգլիական կարգադրության Մելվիլի վեղը, հասկացա, որ այն ինձ էր, ասել թե այն իմ նախնական գրական էր, ոչ թե ուղիղ իմաստով, բայց այն հարցեր, որ իմն իրեն թախտ էր Դիտել: Այդ արձանագրությունն է ինձ ծանաչել է այդ կերպարի միջոցով»:

«Դոստոևսկին միակ հեղինակն է, որին երկու անգամ եմ ընթերցել: «Պոլա X»-ը ներհանգված է Դոստոևսկու ազդեցությունից: Դրանից լի է ինձ, սակայն անավարտ մնաց»:

«Երբ Ֆրանսիայում ցուցադրում եմ ֆիլմերս, ինձ օտարականի դեր է զգում: Այդ զգացողությունը կարող է երկրորդվել ժամանակակից ժամանակակից, բայց կարող է նաև անհետանալ: Դա զգացել եմ հասկալիս Ասիայում, Ռուսաստանում, զգացել եմ, որ «Պոլա X»-ը զգել է իր տեղը: Հայաստանի դերում չափազանց շատ է այդպիսի եզրակացություն անելը»:

«Ֆրանսիական կինոյի ֆիլմերը ինձ համար նախկինում կարեւոր է եղել, ֆրանսիացի անվանի կինոռեժիսորները՝ Մոլլոն, Կլոդ Լույսը, Գյուրուդը»:

«Դերասաններ ընտրելն ինձ համար միշտ դժվար է եղել: Ֆիլմերի դերասանները հիմնականում իմ կյանքում եղած կանայք են»:

«Ֆրանսիայից դուրս աշխատելու միայն մի նախագիծ է եղել՝ «Նոր կամրջի սիրահարները» հետո: Ֆիլմի դրոշմակարգը լի է լինել Սկրուբզեն, իսկ գլխավոր դերում նկարահանվել Շեռոն Սթոնը, բայց դա տեղի չունեցավ»:

«Պե՛տ է՛ հաճախ նայել հայելուն»:

Պատասխանել է ՌՈՒԲԵՆ ԳՐԻԿՍՅԱՆԷ

«Ես թուրքերի անցած կինոռեժիսոր եմ»:

«Կովկասը մոլորակի այն հատվածն է, որն ինձ շատ է գրավում: Նրա հանդեպ սերս սկիզբ առավ ռուս գրականությունից, խորհրդային ֆիլմերից: Հետո դիտեցի Սերգեյ Փառաջանովի, Արսավազ Փելեցյանի ֆիլմերը»:

«Իմ կյանքի ընթացքում նկարահանել եմ միայն չորս ֆիլմ: Եթե գաղափարներն ինձ հաճախակի հյուր գալիս, ավելի շատ ֆիլմեր կենվածիս: Զիչ ֆիլմեր եմ նկարահանել, որովհետև ամեն մի ֆիլմից հետո հիասթափություն եմ ապրում ու ժամանակակից է լինում ուժի գալու համար: Իմ ֆիլմերը թանկ են, նկատի ունեմ դրանց վրա ծախսվող գումարը, դրա համար էլ դժվար եմ ֆինանսավորում: Բացի այդ, ունեմ հանդիսատեսի խնդիր. սակավաթիվ մարդկանց կարող եմ ցուցադրել ֆիլմերս»:

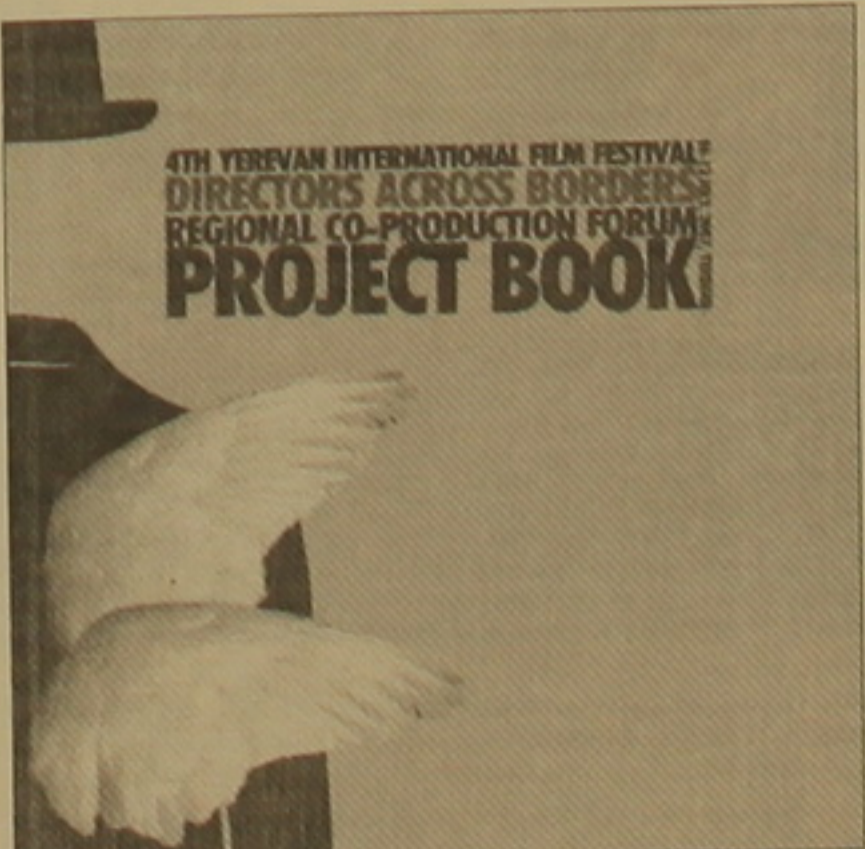
ARMENPRESS

«Ռեժիսորներ առանց սահմանների» ծրագրի շրջանակներում ներկայացվեցին 12 ֆիլմերի սցենարներ

Արագործնախարարության կոնֆերանսների դալիժում երեկ անցկացվեց «Ոսկե ծիրան» երեսնամյա միջազգային կինոփառատոնի ցրանակներում կազմակերպված «Ռեժիսորներ առանց սահմանների» համաժողովը: Օրակարգում 12 ֆիլմերի սցենարների ներկայացումն էր: Հիշեցնենք, որ դրան նախօրոք հայաստանում մրցույթի արդյունքում ընտրված ֆիլմերի սցենարներ են, որոնցից երկուսն այսօր հինգ հազարական դրվար կստանան՝ սցենարի զարգացման եւ ֆիլմի մեկնարկի համար: Ներկայացված ֆիլմերի բյուջեն սահմանվում էր 90 հազարից-1 մլն եվրոյի սահմաններում:

Ներկայացված էին ինչպես խաղարկային, այնպես էլ վավերագրական ֆիլմերի սցենարներ: Հայ, վրացի, արբեջանցի, ռուս, սերբեկ թուրք ռեժիսորների սցենարները, ինչպես սարածաբանային, այնպես էլ մարդկային եւ համամարդկային խնդիրներ էին վեր հանում: Հայաստանի ռեժիսոր Սեդա Մուրադյանի «Տնից տուն» ֆիլմը դասնելու է Հայաստանի արածնում գտնվող, մինչ արցախյան դաժնաբանությունը արբեջանական Ձյունաբուրդ եւ Արբեջանի արածնում գտնվող եւ մինչ դաժնաբանության հայաբնակ Քերեմը գյուղերի բնակիչների մասին, որոնք գյուղերի տեղահանման եւ վերաբնակեցման հարցը լուծել են երկու գյուղերի առաջնորդների բանակցությունների միջոցով: Բնակիչները դաժնաբանությունը եւ գյուղի նախկին բնակիչներին թույլ տալ ժամանակ առ ժամանակ այցելել հանգուցյալների շրջաններին: Արդյունքում Քերեմը արբեջանական եզակի գյուղ է, որտեղ հայկական գերեզմանոցը դաժնաբանական է: Ռեժիսորի խոսքով, սա մի այնպիսի ֆիլմի մտադրություն է, որը հնարավոր է իրագործել վրացի գործընկերների հետ համագործակցությամբ:

Տարածաբանային խնդիրներից գալ, ներկայացվեցին նաև ֆիլմեր, որոնք խոսում էին մարդկային դարձի եւ ազնիվ հարաբերությունների մասին: Վրացի կինոռեժիսոր Գեորգի Զալաուրիի ֆիլմը Սոսա անունով 12-ամյա մի տղայի մասին է,

որը Վրաստանի փոփոխ փողոցներում մանր առեւտուր անելով օգնում է մորը: Ֆիլմը փոփոխ տղայի դաժնա կյանքի, հիասթափությունների եւ դաժնա մասին է:

Մեկ այլ սցենար (ռեժիսոր Նիկա Շել) դասնում է 25-ամյա Ալեքսի մասին, որը Կարմիր խաչի կամավոր է եւ աշխատանքի բերումով հայտնվում է Չեչնիայում՝ ուր գտնում է չեչեն մի աղջկա եւ նրա հետ գրուցելով գտնում իր մանկության բազմաթիվ հարցերի դասախոսությունները:

Ստան ներկայացված 12 ֆիլմերի սցենարներից ընդամենը մի քանիսն էին: Ժյուրին այսօր կհայտարարի լավագույն երկու աշխատանքները: Սակայն մինչ այդ միջազգային սարքեր կազմակերպությունների, կինոարտադրությանն աջակցող հիմնադրամների ներկայացուցիչներից կազմված ժյուրին հնարավորություն ունեցավ ծանոթանալու ռեժիսորների աշխատանքներին, եւ տեղում առաջարկեց աջակցության համար դիմել իրենց հիմնադրամներին:

«Սինե Ղեջին» արածնաբանային կինոարտադրության հիմնադրամների եվրոպական ցանցի գլխավոր արտադրող Շառլոտ Ամելյարեն «Ազգի» հետ գրուցում նեց, որ ինքը տղավորված է բազմաթիվ սցենարների հեղինակների աշխատանքներով եւ արդեն մի քանի դաժնաբանական ֆիլմեր է ձեռնարկել նրանց հետ: «Ընտրության չափանիշը լինելու է ներկայացված աշխատանքի բարձր որակը», խոսափելով ավելի հստակ դասախոսության, ասաց սկս Ամելյարենը: Ժյուրիի անդամ, Գերմանիայի, Ավստրիայի եւ Շվեյցարիայի ներկայացուցիչ Մարտին Բլանչը նույնպես հիացած էր ներկայացված աշխատանքների որակով: Նա հույս հայտնեց, որ «Ռեժիսորներ առանց սահմանների» ծրագրի արդյունքում համագործակցություն կգտնվի: Մարտին Բլանչի խոսքով, ներկայացված նույնիսկ զուտ տեղական եւ արածնաբանային խնդիրները համամարդկային արժեքներ են արտադրում եւ դուրս են գալիս սերունդ սահմաններից: «Ես ակնկալում էի, որ այստեղ երիտասարդ ռեժիսորներն իրենց աշխատանքները կներկայացնեն եւ ուրախ եմ դա տեսնել», ասաց հոլանդացի ռեժիսոր, դրոշմակար, ժյուրիի անդամ Ինգելե Սմիթը:

Վերջում հայկական կինոկենտրոնի ընտրած 4 լիամետրաժ եւ 2 կարճամետրաժ ֆիլմերի սցենարներ եւ ներկայացվեցին, որոնցից լավագույնները նույնպես այսօր մրցանակի կարժամանակ:

ՌՈՒԲԵՆ ՄԵՆԱՍՅԱՆ

Հայկական համայնապատկեր

ԱՐԾՎԻ ԲԱՍԵՉԻՆՅԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳԱՎԱՌԻ ԳԱՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Ներկայացված փաստագրությունների մի զգալի մասը լուսկերում է հայ գյուղը, սովորույթներ, գավառական իրականությունը, որ կարելի է բնորոշել որոշու դաժան եւ բովան:

Դավիթ Ասլանյանի «Խաղողորհները» ենթադրում էր լինել ճանաչողական մի ֆիլմ Հայ առաքելական եկեղեցու արդար տոներից մեկի՝ Ասվածածնի վերափոխման տոնի մասին: Սակայն առանց մեկնաբանությունների բեմադրչին հաջողվել է ցույց տալ այն հակասությունը, որ գոյություն ունի քրիստոնեական տոնի խորհրդի եւ նրա արդի կիրառման միջոց: Հավասարաչափ ուսմավորները Ասվածածնի տոնի նախօրեի ողջ գիշերն անց են կացնում Տեղերի վանքի գավթում՝ աղոթքի, առանձնության մեջ, երգերով փառաբանելով Տիրամորը եւ խորհրդածելով Աստուծո լարդադրության մասին: Հաջողորդ օրը վանքի Երջակայքը լցվում է այլ ուսմավորներով, որոնց համար տոնը ոչ այլ ինչ է, եթե ոչ սուկ կերտխումի առիթ: Վանքի Երջակայքն ամբողջովին աղականվում է աղբից: Աստուծո արժանի Երջը ոչխար մորթելու բարբարոսական սեսարանները, մարդկանց բիտ միտուկացը եւ բացօթյա ԽՖերը հորս են ցնդեցնում ամեն մի սրբազան խորհուրդ: «Խաղողորհներում» բեմադրչը դիտմամբ ցույց չի տալիս ոչ խաղող, ոչ էլ նրա օրհնումը: Օղորտարական ազան աշխատանքը, խցիկի կտրուկ տարբերումները ընդհանուր առումով աղարացնում են նյութի այդորինակ մեկնաբանումը, սակայն մյուս կողմից, մեր կարծիքով, մի փոքր Եաս էր տուր տրված նատուրալիզմին՝ անհարկի ձգձգելով անհաճո սեսարանները (ոչխարի արդունածոր ականց, ծեր կանանց մերկ ոտնաթաթեր եւ այլն):

Ավելի Եուս ազգագրական բնույթի մի աշխատանք է **Գեորգի Փարաջանովի «Աղամի որդիները»** (Ռուսաստան), որ ներկայացնում է հայաստանի եզդիների կենցաղը՝ հարստանի, կրոնական ծիսակատարություն, որ դարձյալ լուսկերվում է կենդանու տղանության դաժանագույն սեսարանով: **Անոս Սկրյանի «Յոթ հնդիկ տղաներ»** ֆիլմը դարձյալ հայաստանյան գյուղական ինտու աշխարհն է՝ երեխաների մտահոգ դեմերով, անասան ծերունիներով, աղտոտության մեջ բուկոսն խաղացող մանուկներով, դարձյալ Եեերով, դարձյալ ծանրագույն կենցաղով: Սեւ-տիտակ կարերը տում ծյալ առանց այդ էլ ծանր տղանությունը: Սակայն ֆիլմի աեւսիլը կարեւու մնում է կիտաս, բեւե կարելի է ենթադրել, որ սկզբում ներկայացված անգլերենի դասը, միջազգային լեզվի ուսուցումը անհարիւր է թվում թովառության այդ ինտուտության մեջ...

Գոռ Բաղդասարյանի «Ճաշի ժամը» դիտլումային աշխատանքը հայոց գավառի թովառության մեկ այլ ինտու տղասկեր է, որի ժամանակ խցիկն արձանագրել է վազոնաբնակ մի ընտանիքի: Մի տուն լիիը մանուկներ անհագորեն խիտեսում են իրենց խղճուկ ճաշը, որը բաղկացած է միայն եփած կարտոֆիլից: Տերտրյանական երաժեսությունը եւ ճաշի սեսարանից հետո վազոն-սնակների վրայով արագ սահանցումները Եեեհուն են լուսկերված նյութի ողջ դրամատիզմը:

Երկու կինոնկարում հայ գավառի անցյալն էր՝ ներկայացված մեակույթի կոթողների միջոցով: **Տիրան Կարադեյանի «Ջուղան»** տղավորիչ նկարահանումով եւ երաժեսական գեղեցիկ ձեւավորմամբ ներկայացնում է հայ մեակույթի վերջին դեղեմը՝ հին Ջուղայի խաչարերի անտառի բնաջնջումն ագեեղեմը՝ հին Ջուղայի խաչարերի վայրում ներկայումս դիների ձեւով: Տասը հազար խաչարի վայրում ներկայումս ուղազմական հենակեւ է: Իսկ **Անոս Մովսիսյանի «Մոմիկը»** ուղազմական հենակեւ է հայ միջնադարյան մեծանուն ճարտարադի, Բանդակագործ եւ ծաղկող Մոմիկին, որի Նորավանդ այսօրվա հայ գավառի դաժանությունն ու թովառությունը մեղմող հրաակերտներից է...

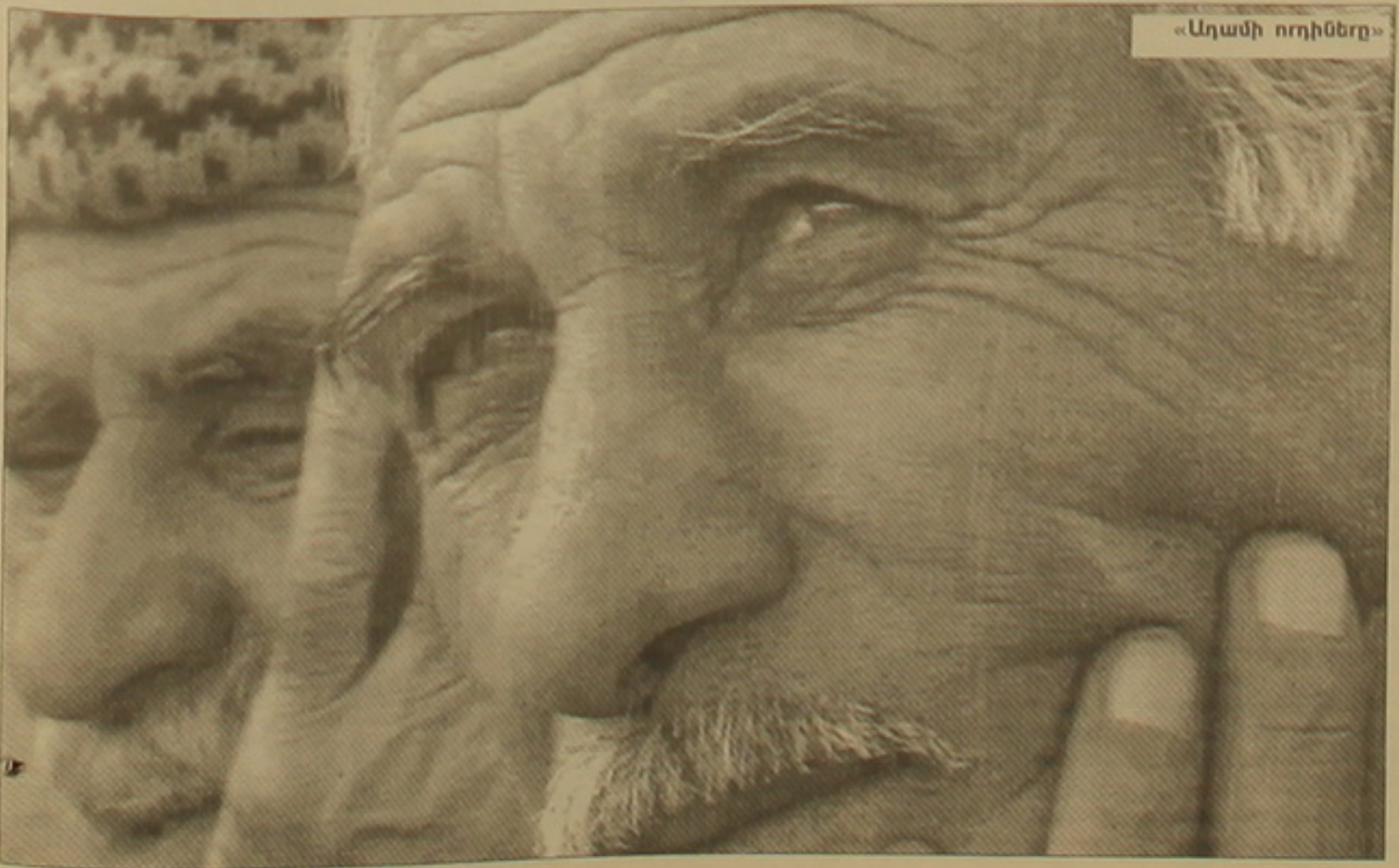

«Անան արեւ»

ԱՅԼ ՄԻՏՈՒՄՆԵՐ ԵՎ ԳԻՄԱՆԿԱՐՆԵՐ

«Հայկական համայնապատկեր» ծրագրում ներկայացված երկու լիամետրաժ աշխատանքներն էլ Ռուսաստանից էին: Ճանաչված բեմադրչի **Իգոր Աղայանի «Գրաֆիտի»** աշխատանքն էր: Խորհրդային բարոյախոսական կինոյի ավանդույթներով սեղծված այս ֆիլմի հերոսը ուսանող նկարիչ է, որը Բաղրում լուսկերի վրա սեղծում է անիմաս խաղաղոցներ (գրաֆիտի), այդ լուսկերում ծեծ ուտում թաղի տղաներից եւ գրվում կուտով Խաչարի մեկնելու հնարավորությունից: Նա փոխարենը ուղեւորվում է ուտական գյուղ, ծանոթանում ամենասարբեր մարդկանց հետ, առնում կյանքի որոակի դասեր եւ գյուղի մեակույթի տան լուսկեր գրաֆիտի փոխարեն լուսկերում այդ գյուղի զոհված տղաներին (փոքր-ինչ՝ սոցոեալիզմի ոճով): Նկարիչ դերում բավական տղավորիչ է երիտասարդ դերասան Անդրեյ Նովիկովը, որը սակայն երեխա՝ այլի էր ընկել Աղայանի «Խատուկների գինի» ֆիլմում: Մյուս լիամետրաժ **Կարեն Դովհաննիսյանի «Ես մնում եմ»** ֆիլմ-ֆանտաստագրիան է երկու իրականությունների սահմանագծին հայտնված մարդկանց մասին: Ֆիլմի թերահավատ հերոսն ակամա հայտնվում է այդ յուրատեսակ Բավարանում եւ վերաժեւավորում իր նախկին կյանքը...

Դիանա Կարամյանի «Անան արեւ» փորձում է ԲՆՆԵԼ կնոջ ներաշխարհի ինչ-ինչ առանձնահատկություններ: **Արմեն Ռոնովի (Սկրյան) «Պողոթնիչիկը»** տղարգ փորձարարություն է, որտեղ Ռաֆայել Զոքանջյանի մեծաներկայացմանը համարված են անիմացիոն սեսարաններ: Սա մի յուրատեսակ ֆիլմ-զոտանցանք էր (բաղը գործածում են ոչ բացասական իմաստով) Գոգոլի «Խելագարի հիւսանակարանը» լուսկերով: Մյուս գործը բոլորովին վերջերս բավական հաջող թատերական մեկնաբանություն ստացավ՝ ի դեմս երեւանի Գեղազիտյան ազգային կենտրոնի Փոքր թատրոնում Վահան Բաղայանի իրականացրած բեմադրության: Հայտնի չէ, թե ինչն է մղել մեկ այլ հայ երիտասարդ բեմադրչի անդրադառնալ այս սեղծագործությանը կինոյում: Միգուցե մեր խաղը ժամանակներում խելագարի Եուրթերով է միայն լուսկեր աղաղակել ձեւարտությունը, հասկալուտե ֆիլմում երկու անգամ հնչող «Պեսությունը չի կարող լինել առանց թագավոր» միտքը: Սակայն բեմադրչի փորձարարությունը ոչ միտ կարելի էր հաջող համարել, հասկալուտե անիմացիոն սեսարանների մոնտաժի տղարագայում:

«Աղամի որդիները»

Ի դեպ, անիմացիայի մասին: Միայնել Վաթինյանի «Բոժոն» թախտանու Բազմանկարում Եասերը կարող են ճանաչել իրենց իրենց՝ անգույն աշխարհում աղորդ միայնակ լուսանց-Բաբնակին, որն ունի իր փոքրիկ աշխարհը, իր սերերն ու հիաստարությունները: Սակայն ֆիլմի ասելիքը մնում է տարտան, օղից կախված, չի հասնում ցանկալի ընդհանրացման: **Դավիթ Սահակյանի «Չորս երգ»** անիմացիան ավելի սեսահողովակի տղավորություն թողեց, որ զանազան էֆեկտներով սուկ լուսկերագրում էր Արախ Դավթյան-Ռուբեն Հախվերդյան վոկալ դուեթի կատարած մանկական երգերը:

Ներկայացված աշխատանքների մի մասն էլ ժամանակակից հայ մարդկանց ամենասարբեր դիմանկարներ են: Միայն մի խղճուկ հյուղական բնակվող նախկին ֆիդայի Մասուն Մխիթարյանը, որը երգվել է չիմել, չսափրվել եւ ընտանիք վերադառնալ, միմչեւ որ հայոց հողերի հարցը չլուծվի (**Արմեն Ռուսյան, «Հիւսուրդյան հեւեւում»**): Ինչ-որ չափով նա հիւսեցնում է Միայնել Վաթինյանի Բոժոյին՝ իր մեծանկարայանք, մեծ աշխարհին դեմ հանդիման մնացած իր կեցվածքով, անգամ իր թեւացող հին թեյնիկով: Նրա ընկերը Ենկին է (**Բոժոյինը՝ թեյնիկը**): Միայն բնության գրկում մանուկներից գեղեցիկի դասեր տղո Բանդակագործ Հեւերիկ Համբարձումյանը (**Ելիան Հակոբջանյան, «Թեյնիկ»**): Միայն թիֆլիսից նկարչուհի, Սերգեյ Փարաջանովի մեծնուհի, թերեւս իրական սեղի լավագույն հայ նկարիչ Գայանե Խաչատրյանը (**Լեւոն Գրիգորյան, Կորա Տերտրեյի, «Ես Գայանեն եմ Թիֆլիսից»**, Ռուսաստան), որի ֆիլմ-դիմանկարն իր վառվառն կատարանի գույներն ու լիցքն ունի: Միայն երեւանցի դիմանկար՝ ծեր աստղագիտուհի, չամուսնացած ուսուցչուհի եւ մերկաղարուհի (**Արմեն Խաչատրյան, «Սեր, հույս, հավատ»**): Եվ եթե առաջինը իրեն երջանիկ է համարում անգամ միայնության մեջ, որտան էլ երբեք ունեցած չլինի անմեակական երջանկություն, աղա երկրորդն անվերջ տառաղում է երբեք հարսանեկան զգեստ հագած չլինելու եւ մեսալուտե երեխայի կարտո մնալու լուսկերով: «Նույնիսկ ամուսնը մեծակույթունից մնում եմ», ասում է նա: Նմանալուտե երջանիկ չէ երրորդ հերոսուհին՝ գիւտերային կյանքով փող վասակող երեւանցի երիտասարդ կինը («Ես տղուսանկա չեմ, ես կուրտիզանկա եմ»), որը թեւեւ կարողանում է հոգալ ծնողների եւ առանց հոր խնամքի մնացած իր միակ որդու աղորատաց, սակայն ծանր է սանում արժանալուտե վարտանք կորուստը:

Մեր իրականության մի նոր երեսն է ներկայացնում **Գրիգոր Հարությունյանի «Անիվների վրա»** վավերագրությունը երեւան-Սամբուկ ավտոբուսի հայ ուղեւորների մասին, որոնք Ռուրիկ են մեկնում առեւտրի: Հիմնականում միջին սերնդի այդ տղամարդիկ եւ կանայք բարձրամայն մտրում են Հայաստանի իրավիճակի, հայերի, առեւտրական հարաբերությունների վերաբերյալ: Երկու ցերեկ եւ գիւտե սեղող այդ ուղեւորությունը հոգնեցուցիչ է եւ միաղաղաղ, համախա այդուպիսն է նաեւ ֆիլմը: Զկա զարգացում, չկան ցնցող իրադարձություններ, սակայն ուղեւորության եւ նկարահանումների ընթացում բացահայտվում են մարդկային բնուրագրերը՝ հերոսների բարձրամայն մտրումների, նաեւ օղորտարական հաջող կարերի Ենորիկ:

Եթե այս կինոնկարը կայացել է ընթացող ավտոբուսում, աղա **Ելդար Գրիգորյանի «Հեւախոտախցիկ»** ֆիլմի (Գերմանիա) միջավայրն անԵարժ հեռախոտախցիկն է, որտեղ մուտք են գործում տարբեր ազգությունների լուսկերով գանազան կերտարներ: Բայց նույնիսկ այդ ստասիկ վայրը դարձել է հիանալի մի սեղ՝ մարդկային ամենասարբեր նկարագրերի բացահայտման համար: Տարբեր տարիքի մարդիկ Գերմանիայից զանգահարում են Արեւելյան Եվրոպայի կամ երրորդ աշխարհի երկրներ՝ իրենց հարազատների հետ ԲՆՆԱԿԵԼՈՎ ամենասարբեր հարցեր՝ առօրյա մանր հաշիվներից միմչեւ սիրո բուտն խոտուկանությունը: Լասվիայում ծնված երիտասարդ հայազգի բեմադրչի Ելդար Գրիգորյանին մեծալուտե հաջողվել է ինճնաշիղ մի ձեւ գեւել՝ մարդ արարածի ներաշխարհը հարազատներն վավերագրելու: Բեմադրչիը նկարահանված նյութը դրել է սյուժետային զարգացման մեջ՝ ընդհատելով այս կամ այն հերոսի խոտակցությունը եւ որոԵ ժամանակ անց վերադառնալով դրան: Մյուս աշխատանքը միանգամայն համամարդկային ու իր զգացակամությանը չափազանց հայկական է, երբ այսօր հազարավոր հայորդիներ արեւելից մանր հեռախոտախցիկների միջոցով են փորձում գեթ մի Բանի ռոթեով զգալ իրենց տանը եւ Եփվել հարազատների հետ...

Ռատու դե լա Ֆուենսե (ծն. 1974, Պամպունա, Իտալիա)
Ավարել է Նավարայի համալսարանի ինֆորմատիկայի բաժինը: Մեծ աշխատանք է կատարել որդես սցենարիստ, օդերասուր եւ ռեժիսոր: Վավերագրական ֆիլմեր է նկարահանել Վոլկասանում, Լադյան-դիայում, Մարոկոյում, Ալժիրում, Մոնղոլիայում, Գվատեմալայում, Եթովպիայում, Վենեսուելայում, Անդալուզիայում, Պերուում, Կուբայում եւ Բասկերի երկրում:
Լաշինական Ամերիկայի երաժշտության ու մշակույթի հանդեպ սիրով լի նրա գործերը ցանկում են ստատուել ազատ, անկախ Լաշինական Ամերիկայի ստեղծման գործին:

ՔՈՉՎՈՐԱԿԱՆ ԵՒ /NOMADAK ԵՒ/

Իտալացի ռեժիսոր Ռատու դե լա Ֆուենսեի «Քոչվորական Եւ» (սց. հեղ. Պաբլո Իրարոսու) լիաներած վավերագրական կինոնկարը, որ ընդգրկված է փառասնդի մրցութային ծրագրում, դիտվում է մեծ հետաքրքրությամբ, ասես խաղարկային ֆիլմ լինի: Այն ժամանակ է մի հազվագյուտ երաժշտական գործի՝ չալապարային մասին, այն նվագելու գաղտնիներին, ինչպես նաև այդ գործի՝ «փիլիսոփայական ելույթ» մասին: Ֆիլմից իմանում ենք, որ 1960-ին այս գործից հայտնվել էր մոռացության եզրին, քանզի այն նվագելու գաղտնիներին սիրաբանում էր սոսկ մի հոգի, իսկ այսօր արդեն՝ մի ողջ սերունդ:

Առաջին իսկ կարգերում, որ արագընթաց ռիթմ են հաղորդում ֆիլմին, մեզնի ակնառես են դառնում, թե ինչպես է չալապարային ժամանակում փայտից: Այս գործից նվագում են երկուսով, այսինքն՝ մեղեդին, երաժշտությունը ծնվում է երկու երաժիշտների «երկխոսությունից», նրանց զգացողությունների զուգակցումից: Այդ ստեղծագործական ժրոջեսը դառնում է միասին բնական, հաղորդակցվելու, այսինքն՝ նրանց փոխադարձ ըմբռնման իսկական եղանակ:

Ֆիլմը ցույց է տալիս, թե ինչպես են երաժիշտները ձգտում չալապարային նվագելը դարձնել ոչ միայն երկու հոգու, այլև սարքեր մշակույթների միջև հանդիպման առիթ: Այդ նյութակազմում նրանք ուղեւորվում են դեպի աշխարհի սարքեր ծագող՝ Զնդկասան, Արկսիկա, Սահարա, Մոնղոլիա, Բասկերի երկիր... Նրանք համոզված են, որ աշխարհի ամեն մի անկյուն, ամբողջ ամեն մի գյուղ իր յուրօրինակ ձայնը, հնչյունն ունի եւ, լսելով սեղի երգերը, նրանք ուրում են սեղի հնչյունները, միաժամանակ, նվագում նրանց համար՝ ծանոթացնելով իրենց սեփական հնչյուններին: Այդ ժամ մեղեդիները, չկորցնելով իմաստությունը, միախառնվում են, երբեմն՝ ձգտում նույնանալ: «Ծառը հարցնում է ծառին, երկիրը՝ երկրին, եւ նրանք ստանում են ժամանակակից, քանզի երկրային հանդիպումը՝ հանդիպում է երկրի մոլորակի հետ», երգում է մի հնդիկ:

Այնուհետեւ երաժիշտները մեկնում են Արկսիկա, որտեղ նույն գործից ժամանակում են հյուսիսի հիմնական «հունից» սառույցից, իսկ հայտնվելով Սահարայում՝ նրանք արդի են «կերտում» չալապարային: Այստեղ, երբ նյութ փայտ, սառույց, արձր ընդունակ այդպիսի սարքեր, սակայն անստանալի ընդհանրություն, ամբողջ նույնություն է հայտնաբերվում դրանց «ելույթ» մեջ, երբ նրանցից ժամանակակից չալապարայիններից կորզվում են գրեթե միասնակ հնչյուններ: Աշխարհի բազմազանությունն ու միասնությունը նրա ելույթի սարքեր կողմերն են՝ նույն մեղայի հակառակ երեսները: Ֆիլմի հեղինակները ժամանակակից միջոցով հաստատում են, որ նույնիսկ սարքեր լանդշաֆտների՝ ծայր հյուսիսի, անապատի կամ սաղարթախի վայրերի բնադասակների միջև կարելի է նմանություն տեսնել: Երաժշտական ռիթմին համահունչ մոնտաժային թռիչքներով ակնհայտ է դառնում սառույթների, ավազաբլուրների ու կանաչ սարերի գեանկարային նմանությունը: «Արեւը մեր ներսում է, խավարն ու սառույցը՝ նույնպես», - երգում են ֆիլմում:

Ի վերջո, սարքեր կատարումներից հավաքվում, ամբողջանում է մի մեղեդի, մեկ երգ, որ երգում են սարքեր ազգության, ռասաների ժամանակակից մարդիկ, ասել է թե՛ աշխարհը:

ՍԻՐԻՈՒՄԸ ՈՍՆԿԵ

Ռիզայում ծնված, Գերմանիայում (Մյունխեն) բնակություն հաստատած մեր հայրենակից Էլզար Գրիգորյանի վավերագրական այս աշխատանքը հետաքրքրական մի փորձ է՝ ներկայացնելու օտարության մեջ հայտնված սարքեր մարդկանց կերպարները, նրանց ժամանակակիցները, հոգեվիճակները՝ զուտ հեռախոսային խոսակցությունների միջոցով:

Օրվա ընթացքում իրենց հեռավոր հարազատների հետ խոսելու նյութակազմով փոստ են գալիս Մյունխենում ապրող սարքեր սարիֆի, սեդի եւ ազգության մարդիկ: Ֆիլմի հերոսները հինգն են: Նրանք անկազկանը են իրենց ժամանակակից առաջ, բացառությամբ մի ժողովուրդալու, որ իր դասերն ասում է. «Ես ինչ լավ եմ խոսում, քան որ ինձ նկատահարում են, բայց ռեժիսորը խնդրեց, որ աշխատեմ սովորականի նման լինել», եւ իրոք, ինչ հետո նա կարծես մոռանում է նկատահարող սարի մասին:

Մի ուրիշ տղամարդ հուսահատ հոգեք է հանում, որովհետեւ վառ կաթի ժամանակ իր ձայնը չի լսվում հեռախոսակալի մյուս ծայրում: Ավելի ուշ նրան կհա-

լային կողմերով հանդերձ, հազիվ թե ֆիլմը հետաքրքրական թվար, եթե լինել լույս ամբողջում՝ այն էլ տեսախցիկով «ականց դնելու» միջոցով:

Չիրավի, որքան ժամանակ է մտախոհում, այնքան բարդ է նրա իրագործումը, ավելի ճիշտ, այնքան ավելի հարցականի տակ է նրա կայացումը: Էլզար Գրիգորյանին հաջողվել է ժամանակահատվածում հաջողությամբ ընդհանրել երկու ստանդարտ կարգերի միջոցով՝ սալ կյանքի համայնադասակները, այսինքն՝ յուրօրինակ ընդհանրացման հասնել:

Այդպես, «Չեռախոսակցիկ» բաղկացած է հակադիր երկու կարգից: Մի դեպքում տեսախցիկը նայում է դուրս՝ փողոցով անցնող մարդկանց, մյուս դեպքում նրա հայացքն ուղղված է հեռախոսակցիկի ներքե, ուր սեղի է ունենում «անհարժ», բայց հուզիչ գործողություն, որն ընթանում է սեղմ սարածության մեջ, իսկ ժամանակակից առումով, սահմանափակվում է ամեն մի հերոսի հեռախոսազանգի տեսողությամբ: Բայց հեղինակը, մոնտաժային տրիպերի ենթարկելով իր հերոսների ամբողջական խոսքը, նաեւ՝ տեղ-տեղ որոշ դրվագներ, արտահայտու-

Հեռախոսակալի մի ծայրից մյուսը փոխանցվող հույզեր ու զգացմունքներ

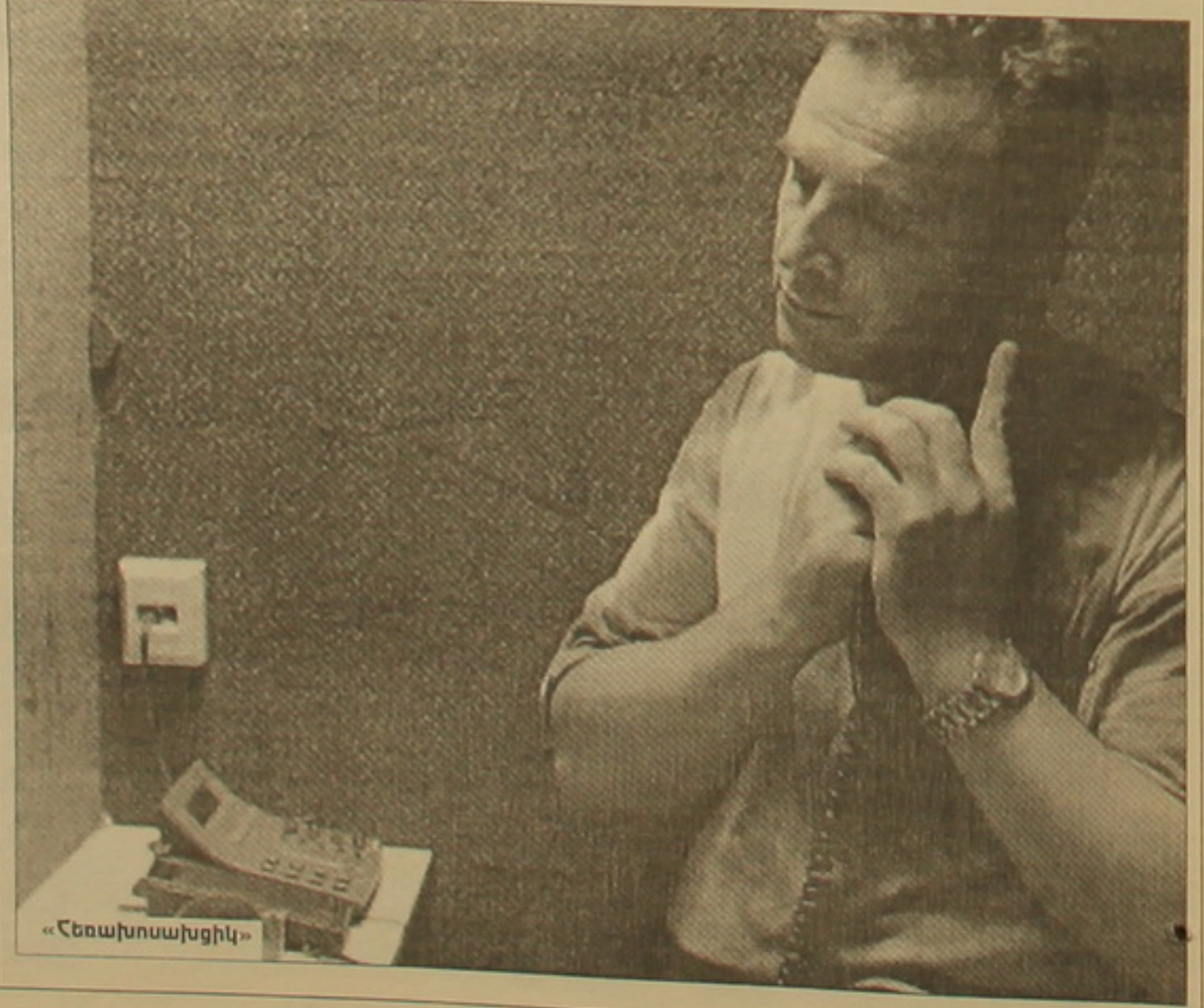
զողվի խոսել կնոջ հետ եւ որոշ հարցեր դարձել: Այնուհետեւ տեսնում ենք աֆրիկացի մի կնոջ, որը ստիպված է գոռալ լսափողի մեջ եւ «ի լուր աշխարհի» հայտնել, թե ընտանիքի անդամներից ու բարեկամներից ում՝ որքան փող կամ ինչ նվեր է ուղարկել: Մի երիտասարդ Երուսաղեմի փոքր խոսակցություն է անում, միաժամանակ խոսում կարոտի եւ օտարության մեջ անցնող իր առօրյայի մասին: Տարեց մի կին (ըստ երեսուրթին, նախկին Գարալվալիայից) իր մայրական զգացմունքներն է փորձում զավակին փոխանցել հեռախոսով, սակայն վերջինս միայն փողի կարի ունի...

Յուրախանցյուրը խոսում է իր լեզվով, կարծես վստահ, որ իրեն չեն հասկանա ոչ նկատահարող խմբի անդամները, ոչ հանդիսատեսը (իհարկե, դրությունը «փրկում է» ենթադրելով սրվող թարգմանությունը): Նրանք բոլորը սոցիալական, բարոյապարտական զանազան խնդիրներ ունեն: Սակայն, իր բոլոր մար-

թյուններ կրկնելու գնով հասել է սարածության ու ժամանակի ընդլայնման: Ֆիլմի վերջում սարածությունը «վերադառնում է» իր նախկին չափերին, իսկ ժամանակը կանգ է առնում, երբ հեռախոսակցիկը դատարկվում է: Սակայն մինչ այդ, նույն ինչ հերոսների հեռախոսազրույցների իրար հաջորդող հասվածները մի փայլ անգամ ընդմիջվում են դրսում՝ փայլող մարդկային հոսով, հետո կարծես վերսկսվում, եւ ամեն անգամ, երբ նրանք մոտից են հայտնվում էկրանին, թվում է, թե ուրիշ օր է սկսվել... Ու թվում է, թե այդ օրվա ավարտն է դառնում ամեն մի դրվագի ավարտ:

Արդյունում, կյանքի անընդհատության խորհուրդն է բացահայտվում այդ անձնական, առօրյական խոսակցությունների միջոցով, իսկ 38 րոպե տեսողությամբ փաստավավերագրական ֆիլմը դառնում է մարդկային կյանքի ամփոփ դասարկ:

Ս. Գ.

«Չեռախոսակցիկ»

«Ալ Ղաիդան» ահաբեկչություն է նախադասում ԱՄՆ-ում

Ամերիկյան հասույ ծառայությունները սեղեկատվություն են ստացել երկրի սահմանում մի շարք ահաբեկչությունների նախադասումները վերաբերյալ: ABC հեռուստաընկերությունը հաղորդում է, որ այս կառավարությանը Մոխսակ սանը երկ հրավիրված արակառգ միսին մասնակցել են ԱՄՆ բոլոր հասույ ծառայությունների ներկայացուցիչները:

Հայտնի է դարձել, որ «Ալ Ղաիդայի» մի խումբ գոհայիններ արդեն ԱՄՆ սահմանում են կամ այնտեղ կլինեն ամենամոտ ժամանակներ: Օմերաշիվ սկյալների համաձայն, գոհայինները մտադիր են առաջիկա Երաթներից իրականացնել մի շարք ահաբեկչություններ, որոնք «դեմ է հասարակական լայն արձագանք առաջացնեն»:

ԱՄՆ իշխանությունները հուլիսի 12-ին միջգերատեսչական խորհրդակցություն են անցկացնելու Մոխսակ սանը, որտեղ դեմ է ֆայլեր ձեռնարկվեն ահաբեկչությունների դի-

Տունիսի 6-ին «Մեծ ութնյակի» հանդիպմանը ՌԴ նախագահ Վլադիմիր Պուտինը Գաբալայի ռադիոլուրացիոն կայանը ԱՄՆ-ի հետ համատեղ օգտագործելու առաջարկ էր արել Ջորջ Բուշին: «Ազգը», անդրադառնալով առաջարկին, նշել էր, որ դա համարժեք չէ Չեխիայում և Լեհաստանում հակահրթիռային դաշտերի համակարգ ստեղծելու ամերիկյան ծրագրին և կարծիք էր հայտնել, որ եթե նույնիսկ առաջարկ ընդունվի, միևնույն է, Վաշինգտոնը չի հրաժարվի Ադրբեյջանում ռազմական ներկայությունից:

Միաժամանակ ընդգծվել էր Պուտինի հուլիսի սկզբին ԱՄՆ նախաժամարկ այցի կարեւորությունը վերոհիշյալ առաջարկի ա-

Թուրիայում կամ Իրանում ստեղծելու դաշտեր չէր ներկայացնի ԱՄՆ-ին, առավել եւս Չեխիայում և Լեհաստանում ընդամենը ծրագրված համակարգից բխող սղառնալիքը չեզոքացնելու համար ռուսական բանակի ամենագաղտնի օբյեկտներից Գաբալայն չէր բացի ամերիկացիների առջեւ:

Հարկ է սակայն նշել, որ Պուտինը ամերիկացիների ներթափանցումը Գաբալա աղառնվելուց զատ առաջարկում է նաեւ, որ նրանք թեկուզ համատեղման կարգով, ներթափանցեն նաեւ Ռուսաստան, որովհետեւ Արմավիրը, որտեղ կառուցվում է կայանը, ռուսական սարած է: Ռուսաստանի անվանագրության իրական երաշխիքը Մոսկվայի երբեմնի դիրքի վերականգնումն է ռուսական գե-

Միջին Ասիայում ամերիկյան ոսնձգություններից դաշտանելու ամերիկացիները, ինչը զուցե նախադեղ կհանդիսանար այլ սարածներում գերազեցության վերականգնման համար:

Հակառակ Ռուսաստանի ազգային անվանագրության աղառնվման սրամաբանությանը, նախագահ Պուտինը Չեխիայում և Լեհաստանում ստեղծվելի հակահրթիռային ամերիկյան համակարգից բխող վսանգը չեզոքացնելու համար ռուսական գերազեցության սարածներ է հրավիրում ամերիկացիներին: Վսանգը ընկալումը նսանկություն կունենար այն դեղում, եթե Պուտինը փորձեր Ռուսաստանի ազգեցությունը սարածել Արեւելյան Եվրոպայում: Ինչդեռ հայտնի է, Լե-

Ռուսաստանի անվանագրությունը ենթադրում է վերականգնել նրա դիրքերը գերազեցության սարածներում

Մինչդեռ Պուտինը Բուշին արած առաջարկներով այդ սարածներ է հրավիրում ամերիկացիներին

ռումով: ՌԴ նախագահը Բուշի հետ հանդիպմանը ոչ միայն կրկնել է Արեւելյան Եվրոպայում դաշտանության ամերիկյան համակարգ ստեղծելու փոխարեն Գաբալայն համատեղ օգտագործելու իր առաջարկն ու կայանը ռուսական կողմի միջոցներով արհիականացնելու դաշտանակարծությունը, այլևս հնարավոր է համարել նաեւ ՌԴ հարավում՝ Արմավիրի մոտակայքում կառուցվող նոր կայանի եւս համատեղ օգտագործումը:

Առաջարկին ի դասասխան, ԱՄՆ նախագահն ասել է. «Չեխիան և Լեհաստանը դեմ է դառնան հակահրթիռային դաշտանության համակարգի բաղկացուցիչ մաս»: Փաստորեն նա դառնով ձայնողն է ամերիկյան համակարգի ստեղծումը Գաբալայն համատեղ օգտագործելու առաջարկով կասեցնելու Պուտինի առաջարկին:

Չեխիայում նախատեսվող կայանը ռադիոլուրացիոն ծածկույթի սակ է առնում Ռուսաստանի ողջ սարածը, վերահսկելու համար Իրանի մեկնարկը եւս թոչինչ, իսկ Լեհաստանի հակահրթիռային համակարգը՝ համարժեք հակահարված է հասցնում: Ելնելով այդ ամենից, կարելի է համաձայնել ամերիկյան համակարգը Ռուսաստանի ազգային անվանագրության համար լուրջ սղառնալի դիտարկող Մոսկվայի հետ, եթե նախագահ Պուտինը ԱՄՆ-ից չդաշտանցեր համակարգը Չեխիայի և Լեհաստանի փոխարեն ստեղծել Թուրիայում կամ Իրանում:

Ավնհայտ է, որ Թուրիայի եւ Իրանի սարածում ստեղծված հակահրթիռային ամերիկյան համակարգը Ռուսաստանի համար այնքան վսանգ կներկայացնի, որքան Չեխիայում և Լեհաստանում ստեղծելու դաշտանակարգը: Սա հիմք է սալիս ենթադրելու, որ Պուտինի խնդիրը ամերիկյան համակարգի ստեղծումից բխող վսանգը չէ: Այստեղծումից բխող համակարգը

հասանը, Չեխիան, Սլովակիան, Հունգարիան, Ռումինիան և Բուլղարիան, անդամակցելով Եվրոմիությանը, արտաին ֆաղափականության մեջ մեծաղես ուղղորդել են ընդգծված ամերիկյան կողմնորոշում: Նրանց այս կողմնորոշումը, ինչդեռ նաեւ Ուկրաինայի գունավոր հեղափոխությունը ամուր դասնեւ են ստեղծել Ռուսաստանի՝ դեղի Արեւելյան Եվրոպա առաջխաղացման ճանաղառին:

Հարցը, սակայն, Ռուսաստանի առաջխաղացումը չէ, այլ վերջինի մեծեցումը ԵՄ-ի առաջնակարգ երկրներից Ֆրանսիայի և Գերմանիայի հետ, որի դաշտաններում ձեւավորվող Փարիզ-Բեռլին աշխարհառաղառական առանցիկ կազակցի նաեւ Մոսկվան, այսդիսով ի չի կղառնա ԵՄ-ին անդամակցող Արեւելյան Եվրոպայի երկրները ֆրանս-գերմանական ազգեցությունից դաշտանելու ԱՄՆ-ի ձեռնարկումը: Այդ դեղումը Ֆրանսիայի և Գերմանիայի առջեւ արդեն կբացվեն ԵՄ-ը լիարժեք վերահսկելու լայն հեռանկարներ, ինչը կիրառիսի Եվրոպական այս կառույցի ձեւավորումը որդես իննուուույն բեւեռ: Այդ ընթացումը Ռուսաստանը կսանա ԱՄՆ-ի և ԵՄ-ի միջեւ խուսանակելու լայն հնարավորություն և իննաբերար կաղառնվի դա արդունակեցությունը:

Այլ կերպ՝ Չեխիայում և Լեհաստանում հակահրթիռային ամերիկյան համակարգի ստեղծումը ենթադրում է Արեւելյան Եվրոպան գլխավորաղես դաշտանել Ֆրանսիայի և Գերմանիայի ազգեցությունից, որդեսուի բացառվի Մոսկվայի հնարավոր միացումը Փարիզ-Բեռլին առանցիկ: Այդ դեղումը ԵՄ-ը չի կարող իննուուույն բեւեռ դառնալ, իսկ ԱՄՆ-ի և ԵՄ-ի միջեւ խուսանակելու այլեւս չի ծառայի ռուսական մղասակներին:

Թերես այս ամենով կարելի էր բացատրել Պուտինի վերոհիշյալ առաջարկները Բուշին: Սակայն որքան էլ ԱՄՆ-ն ու ԵՄ-ը սարածայնություններ ունենան, դրանք հակասությունների չեն հանգում, որովհետեւ միջազգային այս երկու ուժերը ոչ թե հակառակորդներ են, այլ դաշտակիցներ, և կսակած չկա, որ նրանք համամիտ են Ռուսաստանի առաջխաղացումը դեղի Արեւելյան Եվրոպա կասեցնելու, ինչդեռ նաեւ ռուսական գերազեցության սարածները կրճատելու հարցերում:

Բեն Լադենի 27-ամյա որդին ամուսնացել է 51-ամյա բրիտանուիու հետ

Ուսամա բեն Լադենի չորրորդ որդին՝ 27-ամյա Օմարը, ամուսնացել է 51-ամյա անգուիու հետ: Նորաղեսակները մտաղիր են բնակվել Մեծ Բրիտանիայում: Լոնդոնի «Թայմս» թերթը գում է, որ Ջեյն Ֆելիս-Բրաունը եւ Օմար Ուսամա բեն Լադենը աղիլին Եգիպտոսում եւ Սաուդյան Արաբիայում ամուսնացել են ըս մահմեդական ծեսի: Ներկայումս նրանք սղասում են, որ Սաուդյան Արաբիայի իշխանությունները հանձնեն ամուսնությունը հաստատող փաստաղթերը: Հենց որ դրանք դաստաս լինեն, նորաղեսակները կմեկնեն Լոնդոն:

«Հուսով եմ, մարդիկ ինձ խսորեն չեն դասաղարսի, չէ որ ես ամուսնացել եմ ոչ թե հոր, այլ որդու հետ», ավելացրել է անգուիին: Նրա խոսերով, Օմարը վերջին անգամ հորը տեսել է 7 տարի առաջ: Հենց այն ժամանակ էլ որոշել է հեռանալ նրանից, քանի որ «չէր ուղում դասերազմել»:

Բրիտանական «Սան» թերթի սեղեկությունների համաձայն, Ջեյն Ֆելիս-Բրաունը Օմար Ուսամա բեն Լադենի հետ առաջին անգամ հանդիպել է Եգիպտոսում, որ ինը մեկնել էր բուժվելու: Ծանոթությունից 3 ր անց Օմարը դասնել է, թե ով է իր հայրը: Ֆելիս-Բրաունն ասում է, որ դա չի աղել Օմարի հանդեղ իր վերաբերմունքի վրա:

Լիբիայում բուլղարացի բուժույրերն ազակել են մահաղասժից

Լիբիայի ղեկավար Մուսամար Ջաղաֆիի անումը կող հիմնաղրամի սնորեցությունը հայտարարել է, որ ձեռ է բերվել միջնորդական համաձայնություն, ըս որ Լիբիայում ակել վաղ մահաղասժի դասաղարսված բուլղարացի բուժույրերը դրամական փոխհասուցումներ կվճարեն ԴԱԿ-ի (Դիմաղրողականության անվան վարակ) վիուսով վարակված երեխաների ընսանիներին:

«Մեզ հասամք համաձայնության, որը ձեռնու է սուձած ընսանիներին: Փաստաղթի մանրամասնությունները կիրաղարակվեն մոս ժամանակներս», հայտարարել է հիմնաղրամի ներկայացուցիչ Սալահ Աղեեսալեմը: Նրա խոսերով, համաձայնագիրը թույլ կսա վերջ դնել մահավճոի կաղակցությանը ստեղծված ձգմաձայնի վիճակին:

Ֆրանսուրեղ հիեցնում է, որ միջնորդական համաձայնագրի կննման վերաբերյալ հաղորդում է սարածվել Լիբիայի գերազուց դասանի վճոի հրաղարակումից ընդամենը մի քանի ժամ առաջ: Այնտեղ զանգասարկվել էր օսարերկրացի բուժաշխատողների նկասամբ կաղակցված մահավճոի, որոնք մեղաղրում են լիբիացի երեխաներին ԴԱԿ-ի վիուսով վարակելու մեջ: Լիբիայի մանկական հիվանդանոցներից մեկում աշխատած բուլղարացի 5 բուժույրերը եւ դաղեսիցի բժիշկը բանսարկված են 1999 թ.-ից: 1998 թ. այդ բուժիմնարկում եղած 426 երեխաների արյան մեջ հայտնաբերվել էր վսանգավոր վիուս: 2007 թ. հուլիսի սկզբներին այդ երեխաներից 56-ը արդեն մահացել էին:

Լեհաստանը կհանի կոմունիզմի հուեարձանները

Լեհաստանի ղեկավարությունը մտաղիր չէ փոխել խորհրդային ռազմիկների թաղման վայրերը, բայց կհանի կոմունիզմի հուեարձանները: Այդ մասին Վարեավայում երկ հայտարարել է երկրի դաշտանության նախարար Ալեքսանդր Եղիլոնը:

«Վարեավայում կա դամբարան, որտեղ ամփոփված են խորհրդային ռազմիկների աղունները: Դրանց ոչ ոք չի դիղի: Բայց կան կոմունիզմի հուեարձաններ: Մենք հնարավորինս կփոռնենք ֆանդել, ֆանի որ այդ ժա-

մանակաերջանը ամենակամ ու ամենահաղողը չէր Լեհաստանի դասունության մեջ», հայտարարել է Եղիլոնը «Գազեսա» էլեկտրոնային թերթին սված հարցաղուցում:

Նախարարի խոսերով, 1944-1989 թվականները եղել են ոչ թե Լեհաստանի ազասաղության, այլ «նրանկասամբ սիղաղեսության» սարիներ: Ընդամից Եղիլոնը ասել է, թե դեցությունը մտաղիր չէ վերանայել երկրորդ աշխարհամարսի արդունները:

Մեծուկյան խաղերը հաջող էին հայ մարզիկների համար

Թուրքիայի Տրափիզոն ֆաղափում ավարտված Մեծուկյան համազոր-ծակցության կազմակերպության անդամ երկրների առաջին մարզական խաղերում Հայաստանի մարզական ղեկավարությանը ելույթն ընդհանուր առմամբ կարելի է հաջող համարել: Մեր մարզիկները նվաճեցին 12 մեդալ (2 արծաթ, 10 բրոնզ):

հանդես են եկել Երզրի բոլոր 11 մարզաձևերում:

Հայ մարզիկները մասնակցեցին մրցումների Երզրի 11 մարզաձևերից 4-ում՝ ըմբռնման, թեթև ասլեխիկա, թեթևկոնդո և ֆուսբոլ: Առաջին երեք մարզաձևերի ներկայացուցիչները բավական հաջող ելույթներ ունեցան՝ արժանանալով մարզիկների, իսկ ահա ֆուսբոլի Հայաստանի մինչև 17 տարեկանների հավաքականն անհաջողության մասնակցեց: Հիշեցնենք, որ մեր մասնակցողները չկարողացան հաղթահարել նախնական փուլի արգելի: Անցկացրան երեք հանդիպումներում նրանց չհաջողվեց զեթ մեկ անգամ գրավել մրցակցի դարպասը: Մեր հավաքականը դարձավ Մոլդովայի (0-2), Ռուսաստանի (0-4) ընտանիքներին և ոչ-ոքի (0-0) ավարտեց հանդիպումը արդթեզանցիների հետ:

Ընդհանուր առմամբ Հայաստանից մրցումների մասնակցեցին 38 մարզիկներ, որոնցից 12-ը տու մեդալաձեռք մեդալներով: Թիմային հաջվարկով Հայաստանը զբաղեցրեց 9-րդ տեղը: Նեմե, որ այդ մրցումներում Ռուսաստանը, Ուկրաինան, Վրաստանն ու Արգենտինան

ցակի մրցումներում ցույց սվեց 3-րդ արդյունքը: Վազի մրցումներում մեր մարզիկները զբաղեցրել են 4-րդ և 5-րդ տեղերը:

Թեթևկոնդոյի մրցումներում հայ մարզիկներն արժանացան բրոնզե մեդալների: Հաջող մեծամարտեցին Հայկազ Սամվելյանը (55 կգ), Վահագ Աղաջանյանը (48 կգ) և Անահիտ Ղազարյանը (53 կգ):

Ըստ Հայաստանի մարզական ղեկավարության ղեկավար, ՀՀ սպորտի և երիտասարդության հարցերի նախարարության բաժնի ղեկավար Գեորգյանի, Տրափիզոնը բավական լավ էր նախադասարարվել և կազմակերպել մրցումները, մրցավարությունը բարձր մակարդակի վրա էր, մարզաբազաները համադասասխանում էին միջազգային չափանիշներին: Խաղերի բացումը կատարել էր Թուրքիայի վարչապետ Ռեջեփ Էրդողանը: Երկու հավաքականը նաև նեց, որ Հայաստան-Արգենտինա հանդիպումից առաջ մի փոքր լարվածություն էր զգացվում, սակայն այն աստիճանով անցավ: Թուրք լրագրողներն այդ խաղը նույնիսկ բարեկամության հանդիպում որակեցին: Ամեն դեպքում այս խաղերը մեր մասնակցողների համար միջազգային հանդիպումների փորձ ձեռք բերելու հիմնային հնարավորություն էր: Մեծուկյան հաջող խաղերը տեղի կունենան 2010 թ. Ռուսիայի Կոնստանցա ֆաղափում: Որովհետև, որ այնուհետև խաղերը կկազմակերպվեն չորս տարի մեկ:

Նոր առաջատարը Գոռայն է

Մեծուկյան խաղերի մրցաբազանի 5-րդ տուրն անվանեց նոր առաջատարին: Հաղթելով Տիգրան Զորաբեյանին, հնդիկ խախմաստիս Գոռայնը 3,5 միավորով միանձնյա գլխավորեց արդյունավետ: Ընդհանրապես 5-րդ տուրը բավական արդյունավետ էր: 5 մարտիկներից չորսուն հաղթանակ գրանցվեց: Երրորդ անընդմեջ հաղթանակ ստեց Տիգրան Պետրոսյանը: Այս անգամ նա սեւերով հաղթեց Ավետիսի Գրիգորյանին: Տիգրանը վասակել է 3 միավոր:

յան հաղթեց Դավիթ Հարությունյանին: Չին խախմաստիս Լի Չանը սեւերով մարտության մասնեց Հրանտ Մելիքյանին: Վերջինս Դավիթ Հարությունյանի և Արման Փաշիկյանի հետ վասակել է 2,5 միավոր:

Ռինգ դուրս կգան վեց բռնցքամարտիկներ

Բռնցքամարտի Հայաստանի հավաքականը կմասնակցի Մինսկում մեկնարկած միջազգային խոշոր մրցաբազանին: Ընդհանուր առմամբ մրցաբազանում հանդես կգան եվրոպայի և Ասիայի 24 երկրների 300-ից ավելի բռնցքամարտիկներ: Հայաստանի հավաքականի գլխավոր մարզիչ Ռաֆայել Մեհրաբյանը այս անգամ քիմի կազմում ընդգրկել է վեց բռնցքամարտիկների՝ Հովհաննես Դանիելյանին (48 կգ), Դեմետրի Գրիգորյանին (51 կգ), Գաբրիել Թումանյանին (54 կգ), Հրայր Ջավախյանին (64 կգ), Հրայր Հովհաննիսյանին (69 կգ) և Յուլիա Անանյանին (91 կգ): Հայ բռնցքամարտիկների համար մինսկյան մրցաբազանը ուժերի ես մեկ ստուգաքես կլինի հոկտեմբերին ԱՄՆ-ում կայանալիք բռնցքամարտի աշխարհի առաջնությունից առաջ:

Գոռ Խորոսյանը բրոնզե մեդալակիր

Հայաստանից 7 ծյուրոյիսներ մասնակցեցին Մալթայի Վալեսա ֆաղափում անցկացված եվրոպայի մասնակցական առաջնությանը: Մեր մարզիկներից առավել հաջողը Գոռ Խորոսյանի ելույթն էր: 90 կգ քաշայինների մրցակեծում 24 ծյուրոյիսների մեջ Գոռը դարձավ բրոնզե մրցանակակիր: Վաս հանդես չեկավ նաև Գրիգոր Իվանյանը (55 կգ): Նա կարողացավ 3 մեծամաս Եսեղ և գրավեց 7-րդ տեղը:

Հայ ըմբիւները հաջողության հասան

Հունահռոմեական ոճի ըմբիւներ Արման Աղիկյանը (66 կգ) և Արսեն Ջուլֆալյանը (74 կգ) հաջող հանդես եկան Ուկրաինայի Մարիուպոլ ֆաղափում անցկացված ըմբռնման միջազգային մրցաբազանում: Հաղթելով իրենց մրցակիցներին, հայ ըմբիւները կանգնեցին ղեկավարող մասնակցողների վերին ասիճանին: Մեր ես 4 ըմբիւներ դարձել են բրոնզե մեդալակիր:

Տուլիֆիլդի հերթական հաջողությունը

ՊոլՖեստինալ բռնցքամարտի աշխարհի նախկին բացարձակ չեմպիոն Էվանդեր Յուլիֆիլդը չնայած ղեկավարելու արտանակում է իր մրցելույթները: Հերթական մեծամարտում նա ԱՄՆ-ի էլ Պատտ ֆաղափում միավորներով հաղթեց ամերիկացի հայտնի գերմանաբալային բռնցքամարտիկ Լու Սավաբեգին: Երկու բռնցքամարտիկներն էլ ակտիվ սկսեցին մեծամարտը՝ փոխադարձ հարվածներ հասցնելով միմյանց: Սակայն 4-րդ ռաունդում Յուլիֆիլդը մրցակցին նոկաուտի ենթարկեց: Երես է, հետագայում Սավաբեգին հաջողվեց որոշ չափով հավասարեցնել ղեկավարը, բայց 9-րդ ռաունդում Յուլիֆիլդի ուժգին հարվածից հետ կրկին նոկաուտում հայտնվեց: Ի վերջո, մրցավարները հաղթանակը Եվանդեր Յուլիֆիլդին:

Գարչինյանը կեղտափոխի առաջին թեթևագույն ֆուտ

IBF-ի վարկածով թեթևագույն ֆուտում աշխարհի նախկին չեմպիոն Վախրան Գարչինյանը ֆիլիպինցի Լոնիսո Դոնեռիս ղեկավարելուց հետո մտադիր է եղափոխվել հաջորդ ֆուտային կարգ: Նա հույս ունի, որ Դոնեռիս կլեռադառնա իր նախկին ֆուտային կարգ և կհամաձայնի կրկին մեծամարտել իր հետ: Այնուհետև որ Վախրանը մտադիր է նվաճել առաջին թեթևագույն ֆուտ աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսը:

170 մլն դոլար 8 սարվա ընթացում

ՖԻՖԱ-ն վերջնական համաձայնության է եկել Visa International ընկերության հետ 2010 և 2014 թթ. աշխարհի առաջնությունները հովանավորելու հարցում: Այսպիսով, հենց այս ընկերության խորհրդանշանները կհայտնվեն առաջնությանը վերաբերող սարքեր գրկվածների, գովազդային ղեկավարների վրա: Ութ սարվա հովանավորության դիմաց Visa-ն 170 մլն դոլար կվճարի ՖԻՖԱ-ին: Հիշեցնենք, որ մինչև այդ վերջին 16 տարիներին ՖԻՖԱ-ի գլխավոր գործընկերը մեկ այլ վարկային ընկերություն էր MasterCard-ը: Վերջինս անցյալ սարվա ադրիլին ՖԻՖԱ-ի դեմ դասական հայց էր ներկայացրել, երբ հայտնի էր դարձել, որ ֆուտբոլի միջազգային ֆեդերացիան որոշել է հաջորդ երկու առաջնությունների համար հովանավորական ղեկավարող կլինի Visa-ի հետ: Ըստ ձեռք բերված ղեկավարողության համաձայնագրի՝ ՖԻՖԱ-ն 90 մլն դոլար փոխառնուցում ղեկավարելուց հետո MasterCard-ին: Նեմե, որ Visa-ն խոշոր մրցաբազանը հովանավորելու գաղափարը փորձում էր: Ընկերությունը օլիմպիական խաղերի և ռեզերվի աշխարհի գավաթի ղեկավարողության գլխավոր հովանավոր է:

80 մլն եվրո Ռոնալդինյոյի համար

Ըստ ղեկավարող ղեկավարողների, «Միլան» նախագահ Սիլվիո Բեռլուսկոնի ղեկավարող է «Բարսելոն» կիսաառաջնական Ռոնալդինյոյի համար 80 մլն եվրո վճարել: «Միլանը» ֆուտբոլիստին հինգ սարվա ղեկավարող է առաջարկում: Ըստ ղեկավարողների, Ռոնալդինյոն համաձայն է եղափոխվել «Միլան»:

Վերջին փորձամրցումը

13-րդ տուրի «Փյունիկ»-«Կիլիկիա» ավարտված հանդիպումը «Դերի Սիթի» հետ Չեմպիոնների ղեկային որակավորման 1-ին փուլի մրցախաղից առաջ չեմպիոնի վերջին փորձամրցումն էր («Շիրակ» հետ հաջող տուրի հանդիպումը հետաձգվել է): Թվում էր, թե առաջնության հետադարձներից մեկի հետ մրցախաղում փյունիկցիներն աչի կընկնեն արդյունավետ խաղով և խոշոր հաջվարկով հաղթանակ կստանան: Սակայն ֆուտբոլիստների ակնկալիքները չարդարացան: Ավելին, սիբուրայում հավաքված սակավաթիվ հանդիսականներն ակնհայտորեն ձանձրանում էին՝ դիտելով ֆուտբոլիստների դանդաղ գործողությունները, հասկալուց 2-րդ խաղակեսում:

Ինչպես և սպասվում էր, «Կիլիկիան» ամբողջ թիմով նահանգել էր սեփական կիսադաշտը և ղեկավարվում էր՝ դիտելով հազվադեպ հակագրոհների: Իրենց հերթին փյունիկցիները գրեթե ողջ կազմով անընդհատ գրոհում էին մրցակցի դարպասը, սակայն նրանց գործողություններում առանձնակի սուրբուն չէր զգացվում: Թիմը գործում էր դանդաղ եմպով, կարծես վստահ լինելով, որ վաղ թե ու կհասնի հաջողության:

Առաջին խաղակեսում իյուրերը միայն երկու անգամ սպանացին «Փյունիկի» դարպասին: Երկու դեպքում էլ աջ թեկից հեռահար հարվածով փորձեց դարձնել գրավել Էդգար Խաչատրյանը, սակայն այն մի փոքր Եղո ստացվեց: Առաջին խաղակեսի ավարտին էլ եղավ մի ղեկ, երբ «Կիլիկիայի» ֆուտբոլիստի հարվածից հետո գնդակը դիտավ Արզումանյանի ոտին և ինչ էր մնում հայտնվեց դարձասում, բայց «Փյունիկին» օգնության եկավ դարձասածողը: Փյունիկցիներն անմիջապես արագ հակագրոհ ձեռնարկեցին, և սկսողությունից դուրս մնացան Հեմրիխ Միսիրյանը 2-րդ անգամ գրավեց «Կիլիկիայի» դարպասը: Իսկ մինչ այդ նա 3 րոպե առաջ Փաշաջյանի փոխանցումով բացել էր հաշիվը:

Եթե առաջին խաղակեսում խաղադաշտում որոշ աշխուժություն էր նկատվում և վստահավոր մի հանր ղեկավարողները

հեր ստեղծվեցին, աղա ընդմիջումից հետո խաղը ընդհանրապես կորցրեց հետաքրքրությունը: Փյունիկցիները թեև Երզրում էին գրոհել, բայց այդպես էլ գոլային լուրջ ղեկ չկարողացան ստեղծել, բացառությամբ 46-րդ րոպեի, երբ Գեորգ Ղազարյանի գլխի հարվածից հետո գնդակը հետ մղվեց հորիզոնական ձողից: Թեև Երզրում հիճարձակ էր նաև նույն Ղազարյանի Երզրում հարվածը, որը բարձր ստացվեց: «Կիլիկիան» էլ իր հերթին ընդամենը մեկ վստահավոր հարված կատարեց:

59-րդ րոպեին հեռու արտառությունից փորձեց դարձնել գրավել Վահագն Արարյանը, բայց Աղոլիլը թեև դժվարությամբ, գնդակը հանեց անկյունային: Ինչեւ, «Փյունիկն» առանց մեծ ջանքեր գործարդելու հերթական հաղթանակը ստեց: Գուցե «Դերի Սիթի» հետ հանդիպումից առաջ քիմի մարզիկները որոշել էին խնայել ֆուտբոլիստների ուժերը: Ինչ վերաբերում է «Կիլիկիայի» երիտասարդ ղեկավարողներին, աղա նրանք ընդհանուր առմամբ գրեթե անսխալ գործեցին՝ չթուլալարելով մրցակցին աչի ընկնել արդյունավետությամբ:

	Մրցաբազային արդյունակ				
	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ
1. Փյունիկ	13	10	1	2	30-10
2. Արարս	12	8	2	2	22-7
3. Սիկա	13	6	3	4	23-15
4. Բանանց	12	6	3	3	19-14
5. Շիրակ	13	5	3	5	13-12
6. Գանձասար	13	4	4	5	10-9
7. Ուլիս	13	1	2	10	6-29
8. Կիլիկիա	13	1	2	10	4-31

Ուժարկունեք	
Մարկոս	«Արարս» 12
Գեորգ Ղազարյան	«Փյունիկ» 5
Արսեն Ավետիսյան	«Փյունիկ» 5
Լեւոն Փաշաջյան	«Փյունիկ» 5
Արսյուն Բեռնեցյան	«Շիրակ» 5

Նախկին չեմպիոններից ուժեղագույնն Անանդն էր

Եսխմասի աշխարհի նախկին չորս չեմպիոնների միջև անցկացվեց արագ խախմասի յուրօրինակ մրցաբազան: Վիճակահանությամբ նրանք զուգոր էին կազմել, որոնց հաղթողները եզրափակիչում վիճարկելու էին գլխավոր մրցանակը:

Առաջին օրը մրցեցին հնդիկ գրոսմայսթեր Վիվանաթան Անանդն ու ուկրաինացի Ռուսլան Պոնոմարյովը: Չորս մարտիայից բաղկացած մրցախաղում հաղթեց Անանդը՝ 3-1: Հաջորդ օրը Վեսելին Թոփալովը 2,5-1,5 հաջվարկով առավելության հասավ Ռուսաստանի Կասիմջանովի նկատմամբ: Եզրափակիչում Անանդը կրկին հաստատեց իր առավելությունը՝ 3-1 հաջվարկով հաղթելով Թոփալովին:

Բրազիլացիները մասն եզրափակիչ

Ամերիկայի ներկայիս գավաթակիր Բրազիլիայի հավաքականը դարձավ Վենեսուելայում ընթացող հերթական խաղարկության եզրափակիչի առաջին մասնակիցը: Այդ իրավունքը բրազիլացիները նվաճեցին ուրուգվայցիների հետ համառ մրցախաղում: Խաղի հիմնական ելուցուցիչ ժամանակն ավարտվեց ոչ-ոքի (2-2): Բրազիլացիներից աչի ընկան Մայկոնն ու Բարոսյան, ուրուգվայցիներից՝ Ֆոռլանն ու Աբրեու: 11 մ հարվածներն աչի հաջող իրացրին բրազիլացիները (5-4), որոնք վերջին 11 տարիներին 8-րդ անգամ մասն եզրափակիչ: Վճռորոշ խաղում Բրազիլիայի հավաքականը կմրցի Մեխիկա-Արգենտինա զուգոր հաղթողի հետ: Ամերիկայի գավաթակիրը հայտնի կդառնա հուլիսի 15-ին:

